

Kommunstyrelsen

Finansdepartementet

Remissvar över promemorian "Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämnningen för kommuner" (Fi2025/02010)

Sammanfattning

Ljungby kommun tillstyrker att tillägget för administration ses över och uppdateras. Kommunen stödjer promemorians ambition att modernisera prisnivåerna och förtydliga indelningen av kommungrupper.

Ljungby kommun vill dock framhålla att den föreslagna modellen i hög grad baserar ersättningen på gleshet. Tillgänglig empirisk analys, särskilt Utjämningskommitténs betänkande SOU 2024:50, visar samtidigt att befolkningsstorlek är den enskilt viktigaste strukturella förklaringsfaktorn bakom kommuners administrativa merkostnader.

Ljungby kommun anser att regeringen bör överväga en modell som i högre grad bygger på kontinuerliga samband och faktiska kostnadsdrivare, med mindre inslag av skarpa tröskeffekter.

Nya omständigheter som bör beaktas

Betydelsen av kommunstorlek

Utgjämningskommitténs analyser visar att kommunernas administrativa basorganisation (ekonomi, HR, nämndadministration, IT, arkiv m.m.) uppvisar stora fasta kostnader som i huvudsak förklaras av antalet invånare. Kostnaden per invånare sjunker först vid betydligt större befolkningsunderlag än vad många kommuner i Sverige har.

Gleshet som sekundär drivkraft

Gleshet kan ha viss påverkan genom fler lokala servicepunkter och ökad samordningsbörda. Men kommitténs regressionsanalys visar att sambandet mellan invånardistans och administrativa kostnader inte är statistiskt signifikant när folkmängd kontrolleras.

Promemorian bygger därför i högre grad på ett normativt antagande om gleshetskostnader än på empiriska resultat.

Förslagets utformning

1. Gleshetsmått och befolkningsgränser

Ljungby kommun konstaterar att modellen innehåller tydliga befolkningsgränser (till exempel 10 000 invånare) som avgör tillgången till ersättning. Detta skapar tröskeffekter, där två kommuner med likartade

strukturella förutsättningar kan få helt olika ersättning enbart på grund av en marginell skillnad i folkmängd.

Exempelvis kan en kommun med 9 999 invånare erhålla en betydande ersättning, medan en kommun med 10 000 invånare får 0 kronor, trots att kostnadsbilden är identisk.

2. Koppling mellan modell och kostnadsdrivare

Ljungby kommun anser att modellen bör utvecklas i riktning mot:

- större vikt vid befolkningsstorlek, i linje med SOU 2024:50,
- gleshet som en kompletterande justeringsfaktor, inte ett huvudkriterium,
- färre skarpa gränser,
- och ökad analytisk träffsäkerhet baserad på regressionsanalys.

Den nuvarande indelningen i grupper ger enkelhet men riskerar att skapa utfall som inte fullt ut återspeglar faktiska strukturella kostnader.

Ljungby kommuns samlade bedömning

Ljungby kommun tillstyrker att modellen ses över, men anser att regeringen bör:

1. Ge befolkningsstorlek större vikt, eftersom det är den huvudsakliga strukturella kostnadsdrivaren.
2. Begränsa gleshetsmåttets roll till en kompletterande faktor.
3. Minska tröskeeffekter genom att undvika skarpa befolkningsgränser.
4. Arbeta vidare med en mer kontinuerlig och empiriskt grundad modell, i likhet med den som Utjämningskommittén har presenterat.

Ljungby kommun ser positivt på en fortsatt dialog om hur kostnadsutjämnningen kan utvecklas för att bidra till likvärdiga förutsättningar i hela landet.

Magnus Gunnarsson
Kommunstyrelsens ordförande

Jennie Vidal
Kommundirektör